

Олеся МІРОШНИЧЕНКО

кандидат економічних наук,
старший викладач кафедри банківської справи,
ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ», м. Суми

Олена КРИКЛІЙ

кандидат економічних наук,
доцент кафедри банківської справи,
ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ», м. Суми

ДОСЛІДЖЕННЯ ФАКТОРІВ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БАНКУ

У статті досліджено фактори конкурентоспроможності за рівнями ієрархії: конкурентоспроможність банківського продукту, банку та банківської системи, а також систематизовано чинники, що визначають конкурентоспроможність банків, обґрунтовано їх типологію шляхом виділення основних ознак.

Ключові слова: банк, конкурентоспроможність банку, рівні конкурентоспроможності, фактори конкурентоспроможності банку.

Своєчасна та об'єктивна оцінка факторів формування конкурентоспроможності банку дозволяє розробити дієву систему управління нею. Необхідно зауважити, що кількість праць, присвячених обґрунтуванню складу факторів конкурентоспроможності банку, є недостатньою, водночас суттєві результати отримано для побудови системи факторів конкурентоспроможності підприємств, продукції та послуг виробничої та невиробничої сфери [1- 3]. З огляду на це метою статті є дослідження наявних підходів до класифікації факторів загалом та формування на цій основі їх множини, яка визначає конкурентоспроможність банку.

Перш ніж розглядати фактори конкурентоспроможності, визначимо, що означає цей термін. Фактор – «...умова, рушійна сила будь-якого процесу» [4]. Отже, факторами конкурентоспроможності банку є умови, що визначають його реальну й потенційну спроможність витримати конкуренцію на певному ринку у фіксований проміжок часу.

Фактори конкурентоспроможності пропонуємо розглядати за рівнями ієрархії: конкурентоспроможність банківського продукту, банку та банківської системи.

Найбільш комплексно фактори конкурентоспроможності продукту визначені Р. Фатхутдіновим [5], який поділив їх на внутрішні та зовнішні, навів їх перелік та визначив спрямованість впливу. На основі його підходу визначимо наступні зовнішні чинники для конкурентоспроможності банківських продуктів:

- рівень конкурентоспроможності країни;
- рівень конкурентоспроможності банківської системи та інтенсивність конкуренції в ній;
- рівень конкурентоспроможності банку.

Оскільки конкурентоспроможність банківського продукту нами визначена як його здатність витримати конкуренцію, фактори конкурентоспроможності будуть пов'язані з методами

конкуренції, які прийнято поділяти на цінові та нецінові.

Цінова конкуренція передбачає пропозицію продуктів за зниженими цінами або з нижчою вартістю обслуговування чи споживання, що може застосовуватися як засіб проникнення на ринки, як бар'єр проти входу на ринок нових конкурентів, як відповідь на дії конкурентів. Визначаючи ціну як фактор конкурентоспроможності банківського продукту, слід використовувати розширене її розуміння, коли, з точки зору банку, ціна є формою вияву його вартості, що встановлюється з урахуванням собівартості, планової норми прибутку та ринкових факторів, з точки зору споживача ціна є мірою корисності даного продукту з урахуванням вартості його споживання.

Ціна як фактор конкурентоспроможності може виступати не тільки в якості внутрішнього фактора, а й як інструмент впливу на зовнішнє середовище, особливо, якщо банк є лідером галузі або монополістом. У такому випадку зміна ним ціни призведе до перегляду цін іншими учасниками ринку і безумовно позначиться і на кінцевих споживачах.

Нецінова конкуренція базується на відмінних особливостях продуктів порівняно з конкурентами, пов'язаних з їх властивостями, умовами продажу, позиціонуванням на ринку. Нецінові фактори конкурентоспроможності банківського продукту пов'язані з використанням різноманітних прийомів заохочення клієнтів, які прямо не стосуються зміни ціни: якість, реклама, поліпшений рівень обслуговування, розширення асортименту, комплексне обслуговування тощо.

Найбільш важливою властивістю продукту з точки зору нецінової конкуренції є його якість, причому, на думку окремих вчених, конкурентоспроможність продукту на 70-80 % залежить саме від неї, що виявляється через міру корисності споживчої вартості для споживача.

Якість визначають як відповідність поставленим вимогам та очікуванням, а також як відсутність у

певного предмета недоліків та вад. Якість банківських продуктів прийнято визначати за наступними критеріями:

- матеріальність (оснащеність банку, інтер'єр приміщення, зовнішній вигляд та поведінка персоналу, інформаційні матеріали тощо);
- надійність (гарантованість своєчасного та повного виконання окремих дій на користь клієнта з боку банку, строк роботи банку на ринку);
- чуйність (прагнення допомогти клієнту, рівень зацікавленості клієнтом, швидкість та зручність обслуговування);
- переконливість (компетентність, відповідальність, упевненість та ввічливість обслуговуючого персоналу банку);

– співчуття (вияв турботи про клієнта, реалізація індивідуального підходу) [6].

В умовах загострення конкурентної боротьби в банківській сфері слід звертати увагу саме на нецінові фактори конкурентоспроможності, оскільки маніпуляції з цінами мають низку обмежень до застосування. Ефективний вплив на нецінові фактори можливий за умови проведення маркетингових досліджень того сектора ринку, який обслуговується банком, вивчення потреб клієнтури, розробки нових продуктів, що пропонуються клієнтам.

За результатами проведеного дослідження склад та взаємозв'язки факторів конкурентоспроможності банківського продукту можна представити у вигляді рисунка 1.

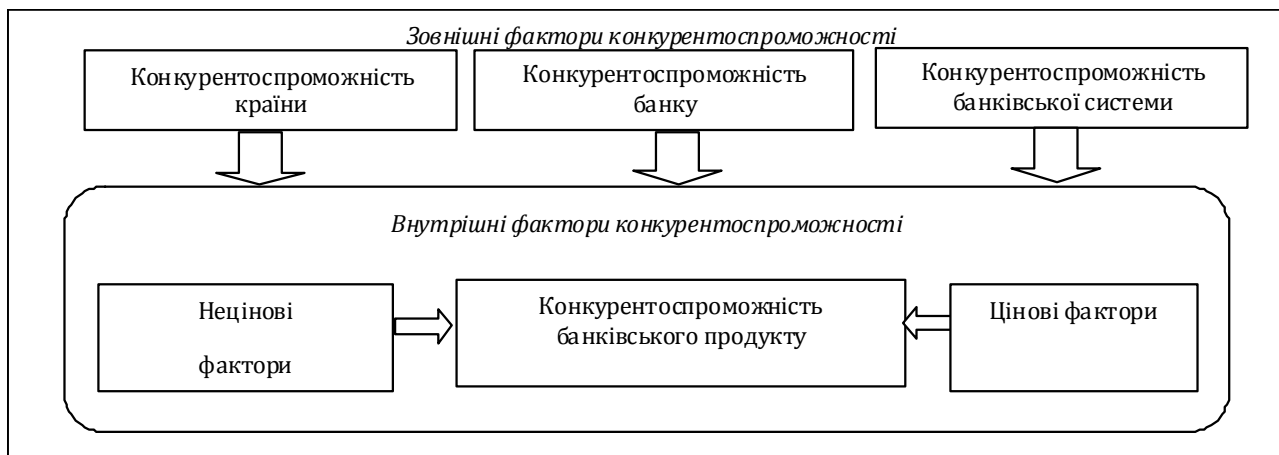

Рис. 1. Склад і взаємозв'язки факторів конкурентоспроможності банківського продукту

Первинним у визначенні конкурентоспроможності банківського продукту є конкурентоспроможність зовнішнього середовища. Базовим внутрішнім фактором є його якість, що визначає рівень ціни та нецінові характеристики. Структура факторів за ступенем їх впливу на конкурентоспроможність для продуктового ряду банку буде індивідуальною.

Наступним рівнем конкурентоспроможності є конкурентоспроможність банку, що залежить від конкурентоспроможності банківського продукту та водночас впливає на неї.

Більшість фахівців при дослідженні конкурентоспроможності банку виокремлюють дві групи факторів: внутрішні та зовнішні. Так Ю. О. Заруба пропонує наступний поділ факторів конкурентоспроможності банку [7]. Сукупність зовнішніх факторів автор поділяє на групи: «ефективність державно-правового механізму, загальноекономічна ситуація, стан фінансового ринку та розвиток світової економіки». До внутрішніх факторів Ю. О. Заруба відносить «якість менеджменту, розвиток технологій, організаційну структуру, продуктову та цінову політику, функціональну спрямованість, впровадження інновацій, інфраструктурне забезпечення, рівень капіталу та ресурсну базу, фазу еволюції банку, якість активів, конкурентну позицію, управління ризиками, комерційні зв'язки, рівень прибутковості».

Л. А. Тимошенко зазначає, що «с позицій зовнішньої середовища, то єсть клієнтів, на рівень конкурентоспроможності банку оказывають воздействие два основных фактора – надежность как индивидуальная характеристика банка, а также его

способность предложить клиенту весь спектр требуемых ему услуг на приемлемых для него условиях» [8]. На наш погляд, такий перелік факторів є неповним.

Д. Е. Галкін систематизував фактори, що визначають конкурентоспроможність кредитних структур та запропонував їх класифікацію: «внутренние и внешние (проводимая государством кредитно-денежная политика, характер глобализационных процессов, уровень внутрискрутурного менеджмента, эффективность организации деятельности и т. д.); экономические и неэкономические (уровень инфляции, надежность и имидж структуры и т. д.); субъективные и объективные (предпочтения потребителей, уровень развития технологий и т. д.)» [9].

Ураховуючи зазначене вище, ми пропонуємо наступний склад факторів конкурентоспроможності банку:

- 1) зовнішні відносно банку:
 - фактори прямого впливу: рівень конкурентоспроможності банківської системи та інтенсивність конкуренції;
 - фактори непрямого впливу: рівень конкурентоспроможності країни;
- 2) внутрішні відносно банку:
 - якість стратегічного управління (визначення стратегії розвитку банку та шляхів її досягнення);
 - якість організаційного забезпечення (ефективність організаційної, фінансової, регіональної структури та мережі дочірніх банків, кореспондентської мережі);

- якість управління персоналом (система управління персоналом, корпоративна культура, підвищення кваліфікації персоналу, поліпшення умов праці, життя працівників банку, наявність матриці розподілу відповідальності, наявність моделі компетенції і повноважень);
- якість технологічного забезпечення (наявні техніки і технології, наявність моделей, матриці моделей бізнес-процесів, моделі оточення бізнес процесів, технологічних карток);
- якість інформаційного забезпечення (наявність моделі бібліотеки документів, інформаційних систем та баз даних);
- якість маркетингової політики банку (організаційно-технічний рівень управління виробництвом і збутом банківських продуктів; ефективність цінової політики банку; ефективність управління клієнтською базою банку; удосконалення банківських технологій);
- якість управління формуванням та використанням ресурсів банку, у тому числі таке формування пасивів та розподіл активів, щоб забезпечувався достатній ступінь надійності, достатній ступінь ліквідності, достатній рівень рентабельності.

Внутрішні фактори формуються безпосередньо в банку, а інтенсивність й характер вияву залежать від ефективності управління ним. З позицій конкурентоспроможності саме ці фактори характеризують можливість та ефективність адаптації банку до умов зовнішнього середовища і є об'єктом

управлінського впливу в системі забезпечення конкурентоспроможності банку.

За можливістю управління внутрішні фактори є керованими.

Виникнення та інтенсивність вияву зовнішніх факторів (можливість чи загроза) не залежать від діяльності банку, оскільки вони вкрай неоднорідні за джерелами походження і є результатом впливу систем різного рівня.

З урахуванням сформованої ієрархічної системи конкурентоспроможності банку зовнішні фактори доцільно розподілити на фактори прямого впливу (фактори, що визначають конкурентоспроможність банківської системи) та фактори непрямого впливу (фактори, що визначають конкурентоспроможність країни).

За можливістю управління всі зовнішні фактори входять до групи некерованих, окремий банк на них впливати не може, але вони повинні обов'язково урахуватись при побудові системи управління конкурентоспроможністю та визначенні управлінських впливів.

За результатами проведеного дослідження склад та взаємозв'язки факторів конкурентоспроможності банку можна представити у вигляді рисунка 2.

За можливістю контролю фактори конкурентоспроможності банку поділяються на контрольовані (пов'язані з реалізацією планів і є результатом управлінських впливів) та неконтрольовані (пов'язані зі змінами в зовнішньому середовищі).

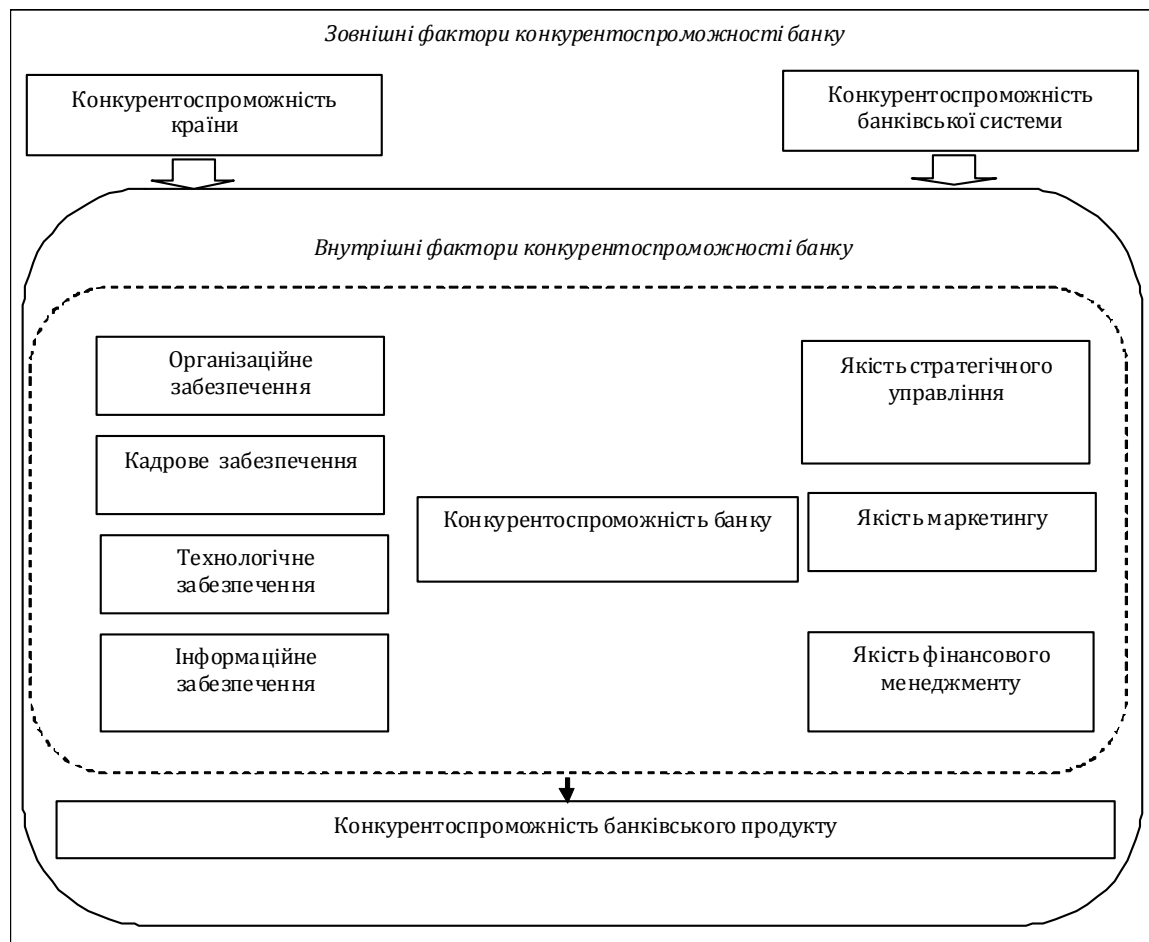

Рис. 2. Склад і взаємозв'язки факторів конкурентоспроможності банку

Залежно від ролі факторів у забезпеченні конкурентоспроможності банку вони поділяються на основні, вплив яких є визначальним, та другорядні, які створюють умови для функціонування банку.

Залежно від масштабу вияву фактори, що впливають на конкурентоспроможність банків, доцільно поділяти на загальні, специфічні та індивідуальні. Загальні фактори здійснюють вплив на конкурентоспроможність усіх національних суб'єктів господарювання (стан навколишнього середовища, політична та соціальна стабільність в країні, стан національної та світової економіки, досконалість нормативно-правової бази тощо). Специфічні фактори – це ті, які впливають винятково на конкурентоспроможність банків. Вони обумовлені насамперед станом фінансового ринку та ринку банківських послуг. Вплив індивідуальних факторів обумовлює зміни конкурентоспроможності окремого банку, спричинені можливостями системи управління конкурентоспроможністю адаптуватися до впливу загальних та специфічних факторів.

Залежно від характеру вияву в часі фактори конкурентоспроможності можна поділити на постійні (фактори, притаманні для всього періоду діяльності банку), тимчасові (фактори, що виникають на окремих етапах діяльності банку), випадкові (форс-мажорні обставини, виникнення яких достатньо важко або взагалі неможливо прогнозувати).

Залежно від ступеня корисності в одну групу виділяємо фактори, які зі збільшенням підвищують загальний рівень конкурентоспроможності (фактори-стимулятори), в іншу – фактори, які зі збільшенням зменшують загальний рівень конкурентоспроможності (фактори-дестимулятори).

Залежно від ступеня взаємообумовленості фактори, що впливають на конкурентоспроможність банку, поділяються на первинні, які є безпосередньою причиною зміни рівня конкурентоспроможності банку чи банківського продукту і є базовим об'єктом впливу, та вторинні, які становлять опосередкований результат впливу первинних факторів.

Фактори конкурентоспроможності доцільно поділяти на реальні (наявні в даний момент) та потенційні (можуть з'явитись і будуть використані в майбутньому).

Запропонована нами класифікація факторів конкурентоспроможності банку наведена на рисунку 3.

Зовнішнім фактором прямого впливу є конкурентоспроможність банківської системи. Слід зауважити, що системні дослідження останньої відсутні, увага науковців зосереджується переважно на механізмах забезпечення стійкості, стабільності банківських систем.

В. В. Зражевський визначає наступні фактори конкурентоспроможності на рівні банківської системи – загальний стан банківської системи, її збалансованість, інвестиційний клімат, кредитна політика тощо [10].

Е. В. Вавіловою доведено, що «централізація банківського капітала прямо і опосередковано впливає на рівень конкуренції. Пріоритетом, за рахунок зменшення числа банків і їх укрупнення, зростає частка об'єднаних банків в активах банківської системи, підвищується рівень концентрації банківського капітала, в результаті позиція банків і ринкова влада посилюються, конкуренція

ослабляється. Централізація банківського капітала шляхом створення банківських груп посилює можливість координації діяльності банків в цілях проведення узгодженої політики і олігополістическої діяльності, ведучою до зниження рівня конкуренції» [11].

А. В. Верніковим у [12] визначено, що «іноземний капітал суттєво вплинув на інтенсифікацію конкуренції і монополізацію банківських послуг перехідних країн. Для сектору банківських послуг більшість постсоціалістических економік були характерні олігопольні структури – на перші п'ять або навіть треті частини ринку приходило більше половини об'єму бізнесу. Незважаючи на те, що приход великого іноземного капітала призведе до посилення монополізму, ступінь концентрації сукупних банківських активів в більшості випадків знизилася або залишилася на попередньому рівні».

О. Прімерова визначає наступні фактори конкурентоспроможності банківської системи: «висока капіталізація та високий рівень достатності капіталу, стійкість банківської системи до ризиків, ефективність діяльності банків, їх здатність забезпечувати інвестиціями подальший розвиток економіки, захист прав вкладників, а також вміння відстоювати національні інтереси в умовах глобалізації фінансових відносин» [13]. Автором увага акцентується на впливі внутрішніх факторів, незважаючи на зовнішнє середовище, що значною мірою обумовлює конкурентоспроможність банківської системи.

Вважаємо, що зовнішнім фактором непрямого впливу на конкурентоспроможність банківської системи є рівень конкурентоспроможності країни (зростання позитивно впливає на показники конкурентоспроможності банківської системи).

Внутрішні фактори конкурентоспроможності банківської системи можна представити у вигляді рисунка 4.

Базовим фактором забезпечення конкурентоспроможності банківської системи є конкурентоспроможність банків, фактори впливу на які розглянуті вище. Але при визначенні конкурентоспроможності банківської системи слід враховувати ефект емерджентності, що визначає, що певна її характеристика відрізняється від характеристик конкурентоспроможності банків, що її формують. Крім того, при об'єднанні елементів у систему у неї з'являються нові властивості, яких не має жоден елемент сукупності. Рівень системності тим вищий, чим вища інтенсивність взаємодії елементів системи один з одним, чим сильніше відрізняються властивості системи від властивостей елементів, що входять до неї, тобто, чим вищий системний ефект, тим значніше відрізняється система від об'єктів, що її формують.

Важливим фактором конкурентоспроможності є ефективність банківського регулювання та нагляду, що в Україні здійснюється Національним банком України (далі – НБУ), однією з функцій якого є створення конкурентного середовища у банківській сфері.

Аналіз умов конкуренції на ринку передбачає оцінку ступеня його чутливості до процесів конкуренції на основі аналізу факторів, що

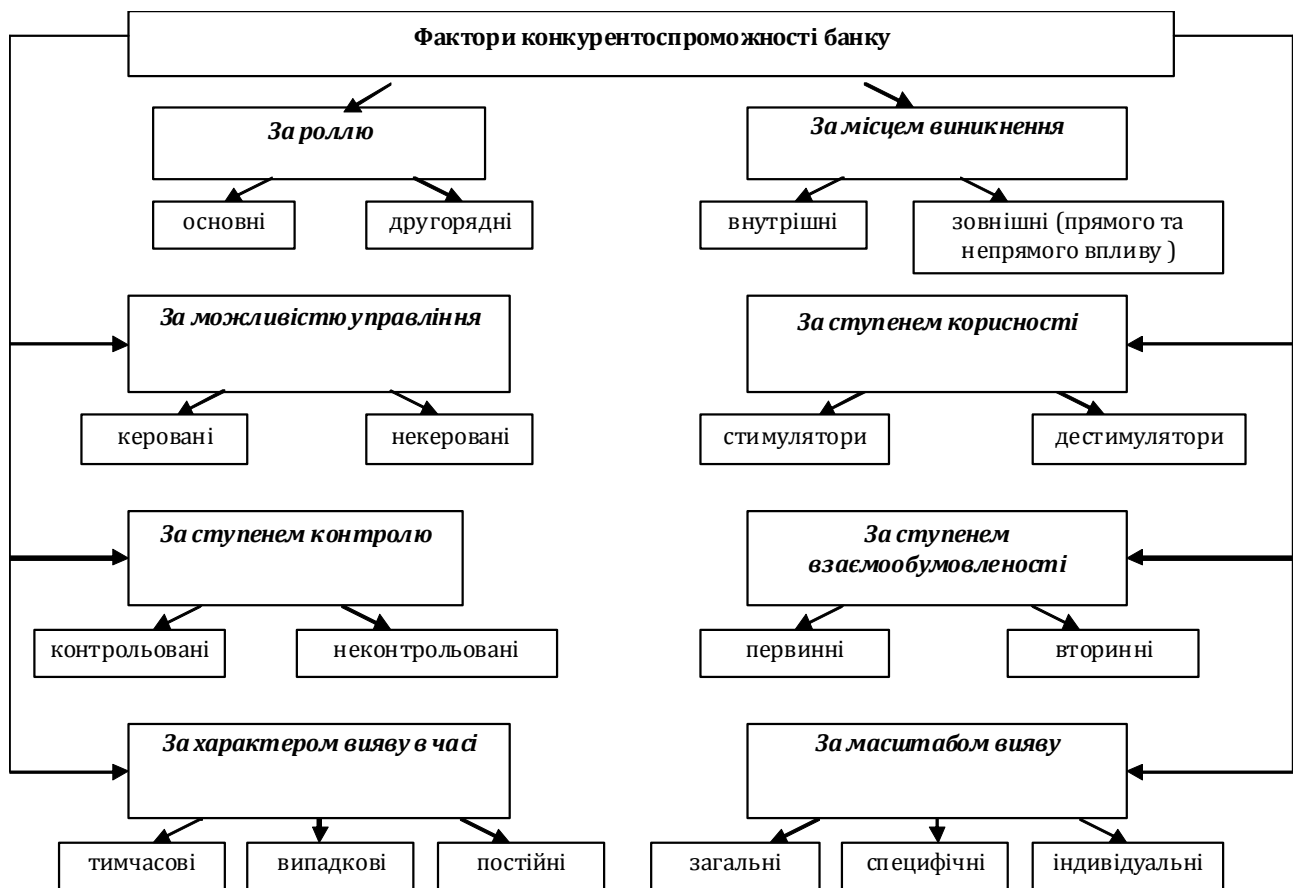

Рис. 3. Уточнена класифікація факторів конкурентоспроможності банку

Рис. 4. Внутрішні фактори, що обумовлюють конкурентоспроможність банківської системи

обумовлюють її інтенсивність. Узагальнивши підходи науковців, можемо визначити наступні фактори: кількість конкурентів на ринку та співвідношення їх сил; темпи зростання ринку; ступінь диференціації продуктового ряду; ступінь доступності ринкової інформації для конкурентів; стратегічна важливість ринку; значні вхідні та вихідні бар'єри; ступінь концентрації, який є опосередкованим показником інтенсивності конкуренції на ринку; наявність товарів-субститутів.

Зовнішнім фактором непрямого впливу є конкурентоспроможність країни, сучасні визначення якої базуються на теорії М. Портера та визначають її як спроможність нації створювати порівняно високим рівень доходів та заробітної плати, будучи відкритими до міжнародної конкуренції. Д. Доллар і Е. Вульф стверджують, що конкурентоспроможною є країна, що поєднує успіх у міжнародній торгівлі на базі високих технологій й продуктивності з високими доходами і

заробітною платою [14]. М. Данн під конкурентоспроможністю країни розуміє гнучкість, з якою національна економіка здатна передбачати структурні зміни та адаптуватися до них [15].

Конкурентоспроможність країн ОЕСР та країн, що розвиваються, відповідно до методики European management forum, здійснюється за наступними факторами: динамізмом економіки та ринку, ефективністю промислового виробництва, розвитком фінансової системи, станом людських та інших ресурсів та інфраструктури, роллю держави, готовністю стимулювати торгову діяльність, політикою країни відносно інновацій, соціально-політичного становища.

Л. Я. Міщенко та А. І. Хомутова зазначають, що «...многообразие конкурентных преимуществ можно свести к четырем основным видам: ресурсные, технологические, структурные и связанные с эффективностью экономической политики

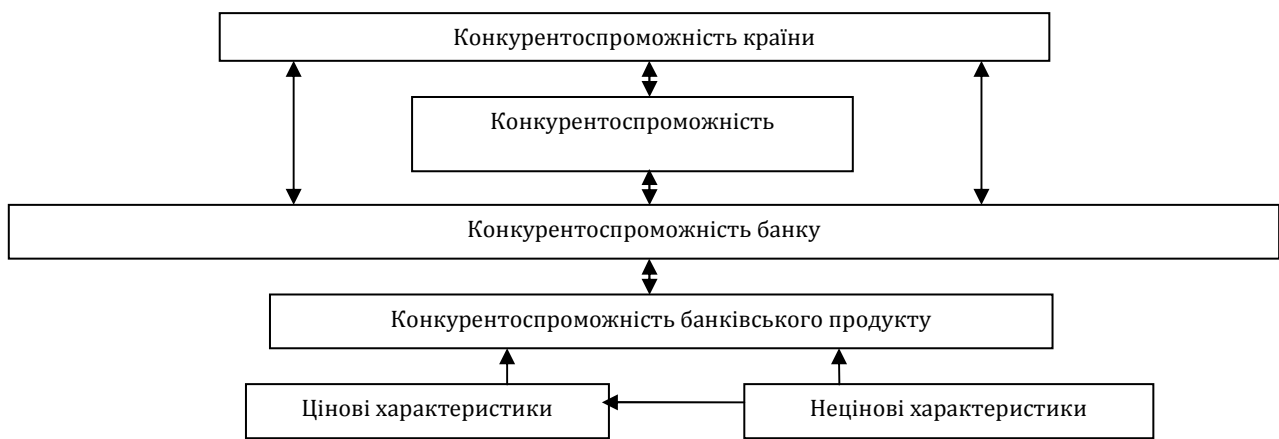

Рис. 5. Взаємозв'язок між рівнями понять «конкуренентоспроможність»

державства» [16].

За результатами проведеного дослідження з урахуванням зазначеного вище пропонуємо поділити фактори конкурентоспроможності країни на наступні основні групи:

- сукупність економічних факторів відображає стан економіки в країні (загальногосподарську кон'юнктуру, стан та динаміку платоспроможного попиту, механізми державного регулювання економіки, характеристики державного бюджету та платіжного балансу, наявність та рівень розвитку ринкової інфраструктури, характер грошово-кредитної політики, сформовану систему оподаткування, результати проведення економічних реформ тощо);
- сукупність політичних факторів налічує політичну стабільність в країні; частоту і тривалість політичних конфліктів; ефективність рішень державних органів влади та управління, які впливають на характер рішень, що приймаються суб'єктами господарювання загалом та банками зокрема (принципи грошово-кредитної політики; заявлені принципи формування бюджету і його пропорцій; принципи оподаткування; реалізовані на практиці принципи розвитку національного господарства та його окремих галузей, ставлення до підприємництва, до банківської діяльності, до відповідальності держави і бізнесу перед суспільством);
- державно-правові фактори - це чинне законодавство, що регламентує діяльність суб'єктів господарювання, в тому числі й банків, його відповідність умовам зовнішнього середовища. При цьому законодавство впливає на розвиток банківської системи особливими правилами регулювання тих або інших банківських операцій або угод, дозволяючи їх або забороняючи. Так, наприклад, у деяких країнах банкам забороняється виконувати певні операції із цінними паперами, вкладати свої кошти в капітали інших підприємств. У окремих державах банкам не дозволено займатися страхуванням і торгово-посередницькою діяльністю. Ще в інших центральні банки можуть займатися обслуговуванням господарства, в інших їх основна функція – емісійна;
- економічні, державно-правові та політичні чинники визначають комплекс соціально-

психологічних факторів, до яких відносять: впевненість більшості населення в правильності проведення економічних перетворень, у стабільності податкового, митного, валютного законодавства, в стабільному розвитку економіки загалом та її окремих галузей. Все перераховане вище в сукупності формує рівень довіри до банківської системи, готовність здійснювати банківські операції і користуватися банківськими послугами. У цьому випадку довіра до банківської системи визначає і більш ефективне виконання нею функцій забезпечення фінансування потреб економічного розвитку за рахунок залучення фінансових ресурсів населення та іноземних інвесторів;

- технологічні (новації та відкриття; пріоритетні напрями розвитку науки та техніки; техногенні катастрофи);
- екологічні (глобальні зміни в природі; стан екосистеми; ефективність природоохоронних заходів);
- ресурсні (наявність сировинних ресурсів).

Узагальнюючи зазначене вище, конкурентоспроможність банку та фактори, що її визначають, можемо зобразити у вигляді рисунка 5.

Отже, конкурентоспроможність у галузі банківської справи пропонуємо розглядати як ієрархічну систему, до якої належить конкурентоспроможність банківського продукту, банку, банківської системи загалом. Взаємозв'язки між рівнями ієрархії мають діалектичний характер - з одного боку, їм притаманна взаємообумовленість (забезпечення конкурентоспроможності об'єкта нижчого рівня ієрархії є необхідною, але недостатньою умовою забезпечення конкурентоспроможності об'єкта вищого рівня ієрархії), з іншого – можливість набуття певних характеристик незалежно один від одного.

Первинним у визначенні конкурентоспроможності банківського продукту є конкурентоспроможність зовнішнього середовища. Базовим внутрішнім фактором конкурентоспроможності банківського продукту є його якість, що визначає рівень ціни та нецінові характеристики. Структура факторів за ступенем їх впливу на конкурентоспроможність для лінійки продуктів банку буде індивідуальною.

Конкуренентоспроможність банківської системи визначається конкурентоспроможністю банків, у свою

чергу конкурентоспроможна банківська система створює додаткові переваги окремим банкам. Однак конкурентоспроможність банківської системи і банку розвивається не тільки у взаємозв'язку, але й незалежно один від одного через самостійний вибір банками варіантів їх ринкової поведінки.

З урахуванням сформованої ієрархічної системи, зовнішні фактори впливу на конкурентоспроможність банку у роботі розглядаються як фактори прямого впливу (фактори, що визначають конкурентоспроможність банківської системи) та фактори непрямого впливу (фактори, що визначають конкурентоспроможність країни).

Список літератури

1. Трубилин, А. Конкурентоспособность – главный фактор эффективного производства [Текст] / А. Трубилин // АПК: экономика, управление. – 2002. – №12. – С.39–46.
2. Кардаш, В. Я. Маркетингова товарна політика: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. [Текст] / В. Я. Кардаш. — К.: КНЕУ, 2003. — 250 с
3. Должанський, І. З. Конкурентоспроможність підприємства [Текст] / І. З. Должанський, Т. О. Загорна. – К.: ЦНЛ, 2006. – 384 с.
4. Словник інішомовних слів За ред. О. С. Мельничука [Текст]. – Київ, 1974. – 776 с.
5. Фатхутдинов, Р. А. Конкурентоспособность: экономика, стратегия, управление : учебное пособие [Текст] / Р. А. Фатхутдинов. – М.: ИНФРА-М, 2000. – 312 с.
6. Маркова, В. Д. Маркетинг услуг : учебное пособие [Текст] / В. Д. Маркова – М.: Финансы и статистика, 1996. – 128 с.
7. Заруба Ю. О. Конкурентоспроможність комерційного банку / [Текст] Ю. О. Заруба // Фінанси України. – 2001. – № 2. – С. 119-124.
8. Тимошенко, Л. А. Факторы повышения конкурентоспособности банка : дис. канд. экон. наук : 08.00.10 [Текст] / Тимошенко Лариса Александровна. – Москва, 2005. – 158 с.
9. Галкин, Д. Э. Направления повышения конкурентоспособности предпринимательских структур : автореф. дис. на соискание науч. степени канд. экон. наук : спец. 08.00.05 «Экономика и управление народным хозяйством (предпринимательство)» и 08.00.10 «Финансы, денежное обращение и кредит» [Текст] / Галкин Дмитрий Эмилевич. — Тамбов, 2009. — 23 с.
10. Зражевский, В. В. Теоретические и методологические основы конкурентоспособности банковской системы Российской Федерации : монография [Текст] / Зражевский В. В. – М.: Изд-во РАКО. – 2007. – 423 с.
11. Вавилова, Е.В. Конкурентное поведение банков в условиях роста концентрации и централизации банковского капитала : автореф. дис. на соискание науч. степени канд. экон. наук : спец. 08.00.01 «Экономическая теория» [Текст] / Вавилова Елизавета Викторовна. – Самара, 2008. – 20с.
12. Верников, А. В. Иностраный банковский капитал в странах с переходной экономикой : автореф. дис. на соискание науч. степени канд. экон. наук : спец. 08.00.14 «Мировая экономика» [Текст] / Верников Андрей Владимирович. – Москва – 2005. – 22с.
13. Прімерова, О. Проблеми конкурентоспроможності української банківської системи на сучасному етапі [Текст] / О. Прімерова // Вісник Київського національного університету імені Т. Шевченка. – 2009. – Випуск 110. - С.46-50
14. Dollar, D. The Global Competitive / D.Dollar E.Wolf [Текст] // Journal of International Economics. 2003. № 27(3–4). Oxford university press. P. 199–220.
15. Dunn, M. The Economic of Modern Manufacturing: Technology, Strategy and Organization [Текст] / M. Dunn // American Economic Review. – 1990. – № 80. P. 511–528.
16. Мищенко, Л. Я. Оценка конкурентоспособности национальной экономики: теоретические и методические аспекты [Текст] / Л. Я. Мищенко, А. И. Хомутова // Научный журнал Кубанского государственного аграрного университета– 2006. – № 20 (04) [Электронный ресурс] — Режим доступа : <http://ej.kubagro.ru/2006/04/02/>

РЕЗЮМЕ

Мирошниченко Алеся, Криклий Елена

Исследование факторов конкурентоспособности банка

В статье исследованы факторы конкурентоспособности по уровням иерархии: конкурентоспособность банковского продукта, банка и банковской системы, а также систематизированы факторы, определяющие конкурентоспособность банков, обосновано их типологию путем выделения основных признаков.

RESUME

Miroshnychenko Olesya, Krykliy Olena

Investigation of factors of the bank's competitiveness

The article investigates factors of the bank's competitiveness according to the hierarchy's levels: the competitiveness of banking products, of the bank and of the banking system. There have been systematized the factors that determine the competitiveness of banks. Their typology has been proved by allocation of the main features.

Стаття надійшла до редакції 09.04.2012 р.